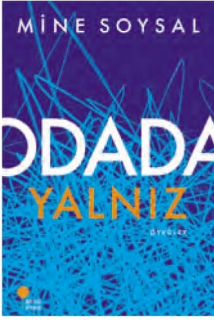

Çocukları kitap seçiminde özgür bırakmalı...

Günişığı Kitaplığı 3-8, 8-12 ve 12 yaş üstü için kitaplar yayımlıyor. Yayımlı hayatında 20 yılı geride bırakan yayınevinin Genel Yayın Yönetmeni Mine Soysal aynı zamanda bir yazar. Soysal, yayınevinin kitap seçerken metnin edebi niteliğine öncelik verdiğini söylüyor. Soysal'ın ebeveynlere ve öğretmenlere eleştirisi ise, kitap okumayı sadece dersin bir parçası olarak algılamaları...

NEVİN ŞENAT

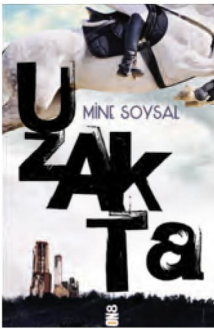
Günişığı Kitaplığı ne zaman kuruldu, çocuk kitaplarına ağırlık verilmesi ne kadar talepten kaynaklandı?

Günişığı Kitaplığı'nı 1996'da kurduğumuzda hayalimiz, çocuklar ve gençler için bir edebiyat adası yaratmaktı. O yıllarda çocuk edebiyatıyla eğitim yayıncılığı arasındaki ayırım henüz belirgin değildi. Çocuk kitaplarının büyük çoğunluğu, eğitsel amaçlı ve bütünüyle didaktikti. Çocuklar, gençler bu amaçlı okumalardan yılmış, kitap okumayı hepten reddeder olmuştu. İşte bu koşullarda, onların severek okuyacağı edebiyat kitapları yapmak üzere yola çıktık. Ülkemizden ve dünyadan çağdaş yazarların kitaplarını özenle seçtik.

20 yılda yayımladığımız 400'ten fazla kitapla onları yeni keşiflere, düşüncelere ve hayallere davet ettik. Bugün her yaştan okurlarımız var. 3-8, 8-12 ve 12 yaş üstü için kitaplar yayımlıyoruz. "Köprü Kitaplar" koleksiyonumuzda edebiyat ustalarımızı birer kitaplarıyla konuk ediyoruz. 15. yılımızda yarattığımız genç edebiyat markası ON8 ise 15 üstü yaş tüm okurlara ulaşıyor.

Bir çocuk kitabını basma kararını alırken kriterleriniz neler?

Metnin edebiyat niteliği ilk belirleyici. Yaratıcı bir yazar tarafından kurgulanmış, özgün bir dil ve anlatımla kaleme alınmış olması önemli. Hangi yaş gruplarının okuma gereksinimini karşılamak üzere kitaplaşması gerektiğine karar vermek de öyle. Bu noktada ancak

uzman editörlerin içinden çıkabileceği “çocuğa görelilik” ilkesini işletmek hayli karmaşık bir çalışma. Editör, yazma sürecinden resimlemeye, çeviriden grafik tasarıma her aşamasında kitabın hedef okur grubunun dil, anlam ve duygu ihtiyacına uygun ortaya çıkmasını sağlamak zorunda. Çocuklar ve gençler için edebiyat yazmak da, kitaplaştırmak da son derece zordur. Farklı yaşların anlam evrenini genişleten, merak uyandırıcı, okuma hevesi yaratan kitaplar yazmak ve yayımlamak büyük bir adanmışlık, ciddi bir emek ve uzmanlık gerektirir.

Çocuklardan, ailelerinden ve eğitimcilerden nasıl dönüşler alıyorsunuz, sizden istenilen ne?

Aileler de, eğitimciler de çocukların okuyacağı kitapları kendileri seçmek eğilimindedir. Onlara, çocukların da tıpkı yetişkinler gibi okuyacağı kitabı kendisinin seçmesinin önemini anlatıyoruz. Kitapçılarda, kütüphanelerde, olanağımız varsa evimizde ve okul/sınıf kütüphanemizde nitelikli kitapları bulmalarını, karıştırmalarını sağlamak;

Mine Soysal

asla zorlamamak, ama okuma denemeleri yapabilecekleri merak ortamını, o hevesi yaratabilmek önemli. Bunun için yetişkinlerin de kitap okuması kaçınılmaz.

Toplumsal yapı giderek muhafazakârlaşırken bu çocuklara, onların okuma taleplerine nasıl yansıyor. Muhafazakâr kesimin okuma, çocukla ilişkileri konusunda bir önyargımız mı var?

Kitapları seçme, edinme ve okuma hakkı söz konusu olduğunda, ne yazık ki toplumun genelinde sorunlar ortak. Eğitimli ya da eğitimsiz, muhafazakâr ya da değil yetişkinlerin çoğu, edebiyat okumalarıyla eğitsel okumaları birbirine karıştırıyor. Çocukların okudukları kitaplardan hep bir şeyler “öğrenmesi”

gerektiğine inanıyorlar. Sonuçta ürkütücü boyutlarda bir otosansür ortaya çıkıyor. Bir edebiyat kitabında geçen sözcüğe ya da deyişe takılan bir eğitimci ya da ebeveyn; daha eserin bütününe değerlendirmekten hayli uzakken, cımbızladığı bir sözcük uğruna okunmasını yasaklayabiliyor. Hatta kitabı şikâyet edebiliyor. Çocukları, gençleri edebiyata yakınlaştıran fantastik, bilimkurgu, polisiye, çizgi roman gibi muhteşem kitaplara karşı çıkıyor, kendi bildikleri kitapları okumalarını istiyorlar. Oysa edebiyat kitaplarıyla tanışmak, sevdiği türlerin, temaların okuru olmak bireysel bir yolculuktur. Hangi yaşta olursak olalım, bu yolculuğa çıkabilmişsek şanslıyızdır.

Bugün gençlerin 300 kelimeye sıkıştığı savı ve yakınmaları var. Gençlerle çocuklar arasında okuma

heves ve alışkanlığı arasında bir fark mı var?

Günlük yaşamını ortalama 300 kelimeyle sürdürenler sadece gençler değil ki! Toplumun geniş kesimi zaten böyle yaşıyor. Gençler de içine doğdukları, büyüdükleri bu çorak ortamın bireyi oluveriyor çaresiz. Okuma heveslerinin en yüksek olduğu ortaokul yıllarında TEOG nedeniyle, ergenlik sorunlarıyla baş etmeye çalıştıkları lise yıllarında üniversite sınavı nedeniyle en güzel yıllarında kitaplardan uzaklaşıyorlar. Gönüllerince okumaya zamanları kalmadığını düşünüyor, hep bir telaşa çalışıyorlar. Oysa hayat, durup düşünmeyi, sessizlikleri, kendini anlamayı da gerektiriyor.

İnternetin, sanal dünyanın bu kadar ağırlık kazandığı ve bunun daha da artacağına öngörüldüğü bir dönemde, çocuk kitabı basmak, biraz Donkişotluk değil mi?

Çocukları dijital araçlardan uzak tutmaya çalışmak, basılı kitapla e-kitapları karşılaştırmak çok yanlış bence. Çünkü hepsinin bir aradalığı, birbirini destekleyen gücü yeni dünyanın vazgeçilmezi olacak. Gelecekte teknolojinin egemenliğinde yaşamak için, bilgi kadar insani değerleri önemsemek ve korumak da zorunlu hale gelecek. Bunun için edebiyat varlığını sürdürecektir; biz de ilk günkü azim ve heyecanla işimizi yapmaya devam edeceğiz. ●

